

INTRODUIR LA PERSPECTIVA DE GÈNERE

PAS A PAS

1

Competències

Puc introduir alguna competència relacionada amb el gènere a l'assignatura?

Puc incloure algun objectiu d'aprenentatge per avaluar aquestes competències?

2

Continguts

Puc incloure en els continguts de l'assignatura aspectes de gènere?

Puc visualitzar aquests continguts al disseny de l'assignatura?

3

Activitats

Puc plantejar activitats docents que tinguin en compte la perspectiva de gènere?

4

Llenguatge

Utilitzar un llenguatge inclusiu en la docència: oral, escrit, imatges

5

Reconèixer

La ceguesa al gènere instaurada a la societat i les desigualtats en salut que genera.

Els biaixos de gènere en la recerca

6

Contribuir

En la recerca amb perspectiva de gènere

Visualitzar la producció científica realitzada per dones

7

Rebuig

A qualsevol conducta masclista per motiu d'identitat o expressió de gènere i/o orientació afectiva-sexual
Incentivar debats en relació als estereotips de gènere

8

Incorporar

Discurs inclusiu i no sexista.
Perspectiva de gènere interseccional

Material amb continguts respectuosos amb el gènere

9

Comunicar-nos

Donar valor a tots els discursos, no només als assertius.
Fomentar la participació de forma equilibrada tant en dones com en homes a l'aula.
Destacar fortaleces i habilitats de comunicació en les tutories

10

Repensar

La nostra docència en clau de gènere

PER INTRODUIR LA PERSPECTIVA DE GÈNERE CAL TENIR CLARS ELS CONCEPTES RELACIONATS AMB EL SISTEMA SEXE-GÈNERE

Sexe

Fa referència al dimorfisme sexual de l'espècie humana (sexe femení – sexe masculí). Quan parlem de sexe parlem d'aspectes biològics.

A tenir en compte també les persones intersexuals o amb diferències en el desenvolupament sexual

Gènere

Gènere és la construcció sociocultural que es realitza a partir del sexe biològic de la persona.

Fa referència als rols, responsabilitats i oportunitats assignades al fet de ser dona o home (dimorfisme sexual) i a les relacions socioculturals que s'estableixen entre dones i homes

Identitat de gènere

Com se sent la persona en relació al gènere.

A més d'home o dona, hi ha persones que es consideren NO BINÀRIES.

CISGÈNERE: persones que s'identifiquen amb el gènere assignat al néixer

TRANSGÈNERE: persones s'identifiquen amb un gènere diferent a l'assignat.

AGÈNERE: persones que es considerin sense gènere

Hi ha altres com gènere fluid

Expressió de gènere

Fa referència als comportaments, rols, vestimenta, aficions i gestualitat d'una persona i no s'ha de confondre identitat amb expressió de gènere.

Una persona pot tenir expressions considerades socialment d'un gènere i identificar-se amb un altre

Orientació afectiva-sexual

Atracció física, emocional o romàntica d'una persona cap a les altres.

HETEROSEXUALS, BISEXUALS, GAIS I LESBIANES.

PANSEXUALS/PANGÈNERE: persones que tenen atracció sexual, romàntica o emocional amb altres persones independentment del seu sexe o identitat de gènere

Estereotip de gènere

Imatges simplificades que atribueixen uns rols fixats sobre els comportaments pretesament "normals" de les persones en un context determinat en funció del sexe al qual pertanyen.

Els estereotips esdevenen negatius quan ens mostren "com haurien de ser" les dones i els homes, i representen les dones en posició d'inferioritat respecte dels homes

Desigualtats de gènere

S'entenen com desigualtat social per raó de gènere, que es concreta en diferències d'estatus, poder i prestigi entre els homes, les dones i les persones trans que formen part d'una mateixa societat

Perspectiva interseccional

El gènere s'experimenta conjuntament amb altres identitats també socialment construïdes com: la classe social, els trets fenotípics, l'ètnia, el país d'origen, l'orientació sexual, la diversitat funcional, la cultura i les creences.

Cal tenir en compte la combinació de diferents eixos de desigualtat com: sexisme/androcentrisme, heterosexisme, classisme, edatisme, eurocentrisme i racisme entre d'altres

Ceguesa al gènere

Falta de reconeixement que els rols i les responsabilitats de les dones/nenes i els homes/nens s'atribueixen o s'imposen en contextos socials, culturals, econòmics i polítics específics

INTRODUIR LA PERSPECTIVA DE GÈNERE

PAS A PAS

1

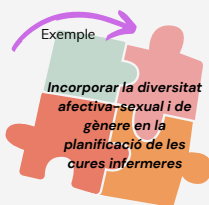
Competències

Puc introduir alguna competència de gènere a l'assignatura?

Puc incloure algun objectiu d'aprenentatge per avaluar aquestes competències?

Les competències incorporades a cada assignatura no es poden canviar. Actualment seguint les recomanacions de l'AQU ja tenim incorporada al disseny de l'assignatura, a la pestanya d'observacions i recomanacions, la competència transversal: *Desenvolupar la capacitat d'avaluar les desigualtats per raó de sexe i gènere, per dissenyar solucions. **Aquesta l'hem de canviar per la que ha estat aprovada per la UdG: Desenvolupar la capacitat d'identificar desigualtats per raó de sexe i gènere i de dissenyar solucions per fer-hi front.*** Però podem incloure, en aquest mateix apartat, alguna competència més específica.

Identifica els biaixos de gènere en els processos salut-malaltia-mortalitat

També a la pestanya d'observacions i recomanacions, tenim incorporats alguns objectius d'aprenentatge relacionats amb la competència transversal. I també en podem incorporar de nous. Aquests objectius els hem d'**avaluar** a l'assignatura.

2

Continguts

Puc incloure en els continguts de l'assignatura aspectes de gènere?

Puc visualitzar aquests continguts en el disseny de l'assignatura?

Quan parlem d'aspectes de gènere s'inclouen: sistema sexe-gènere, diversitat afectiva-sexual, desigualtats de gènere, perspectiva gènere-interseccional

El descriptor de l'assignatura no es pot modificar ja que correspon al descriptor de la memòria de grau, però sí que **podem modificar i incorporar nous continguts**. Aquests es troben a la pestanya de Competències/Continguts/Activitats

Exemple

Manifestacions de la persona amb Infeccions del Tracte Urinari (ITU). Diferències per sexe.

INTRODUIR LA PERSPECTIVA DE GÈNERE

PAS A PAS

3

Activitats

Puc plantejar activitats docents que tinguin en compte la perspectiva de gènere?

En totes les activitats docents podem introduir la perspectiva de gènere. En el disseny, les activitats es mostren de forma genèrica però les podem vincular amb criteris d'avaluació relacionats amb aquestes activitats

Quan treballem algun cas en qualsevol metodologia, podem presentar-lo evitant estereotips de gènere i visualitzant la diversitat sexual-afectiva.

En Miquel i en Joan porten a la seva filla, la Maria, a la consulta infermera del CAP...

Diari reflexiu: la comunicació i relació amb les famílies d'una persona en situació crítica de salut.

Ex: en relació al tracte diferenciador a la persona atesa o acompanyant per motiu de gènere, orientació afectiva-sexual, ètnia, població d'origen, edat, situació familiar,?

Podem incorporar la perspectiva de gènere en les diferents metodologies i activitats. En els casos ABP, en la simulació clínica, en estudis de casos dels seminaris, en el portafoli del pràcticum, en projectes, treballs, etc.

Exemples

4

Llenguatge

Utilitzar un llenguatge no sexista i inclúsiu en la docència: Oral, escrit, imatges

Sovint el professorat utilitzem un llenguatge que no inclou la perspectiva de gènere així com imatges estereotipades

Llenguatge

- Alumne
- Professor
- El pacient
- El malalt
- El metge

- Estudiantat / Alumnat
- Professorat, els i les docents
- Persona atesa
- Persona amb....
- Equip Mèdic, metge-metgessa

Imatges

- Sexistes d'infermeres
- Que reproduïxen l'estereotip maternal de la infermera
- Que diferenciïn rols infermers segons gènere (gestor-infermer; urgències-emergències-infermer...)
- De dones cuidadores i migrants
- Del cos humà només masculí o d'home i dona estereotipats

UdG Llengua
Guia de la UdG
per a un ús igualitari
del llenguatge

https://www.udg.edu/ca/Portals/11/pdfs/UdG_llengua_guia_us_igualitari_llenguatge.pdf

INTRODUIR LA PERSPECTIVA DE GÈNERE

PAS A PAS

5

Reconèixer

La ceguesa al gènere
instaurada a la societat i
les desigualtats en salut
que genera

Els biaixos de gènere en
la recerca

Tractar les **desigualtats de gènere** en salut causada pels biaixos per sexe i gènere que trobem en l'abordatge de diferents problemes de salut. Visibilitzar la **violència masclista** des d'un punt de vista holístic.

Aquests problemes es poden tractar en totes les assignatures tant en les de **ciències bàsiques** (anatomofisiologia, fisiopatologia, coneixement del pensament infermer, psicologia de la salut i habilitats comunicatives, bioestadística, epidemiologia i demografia, ...) com en les assignatures **clíniques** (infermeria comunitària, de la persona adulta, salut mental, materno-infantil, persona gran) i assignatures optatives.

Exemples

Abordar **comorbiditat diferencial**

Diferències biològiques, socials, psicològiques, culturals o mediambientals més freqüents en persones sexe femení que causin mortalitat prematura o que comportin riscos que obliguin un abordatge diagnòstic i terapèutic diferent

6

Contribuir

En la recerca amb
perspectiva de gènere

Visualitzar la producció
científica realitzada per
dones

Exemples

Cercar i generar evidència en la recerca amb perspectiva de gènere en els TFG i TFM.

- Tenir en compte les variables sexe i gènere així com els eixos de desigualtats.
- Crear rúbriques que tinguin en compte l'avaluació de la perspectiva de gènere.

Exemples

- Utilitzar termes **sexe i gènere correctament**
- Reportar el **sexe i/o gènere** dels participants de l'estudi
- **Descriure els mètodes** utilitzats per determinar el sexe i el gènere
- **Incloure** altres variables que podrien interseccionar amb el sexe i/o gènere
- **Discutir** la influència del sexe i/o gènere dels resultats obtinguts
- Incloure en les **limitacions**

International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE) The Lancet

Exemples

Visualitzar en la bibliografia de l'assignatura **les autores**. Realitzar algun exercici en algun espai de l'assignatura o en l'ABP, TFG, TFM la identificació d'autores i autors en la producció científica

<https://ease.org.uk/communities/gender-policy-committee/the-sager-guidelines/>

INTRODUIR LA PERSPECTIVA DE GÈNERE

PAS A PAS

7

Rebuig

A qualsevol conducta
masclista per motiu
d'identitat o expressió de
gènere i/o orientació
afectiva-sexual

Incentivar debats en relació
als estereotips de gènere

Estar atents davant qualsevol actitud masclista a les aules.

Aprofitar espais per generar debats sobre els estereotips de gènere. Les activitats en grups petits i mitjans (ABP, seminaris, tutories grupals) són propícies per la reflexió, debat i sensibilització.

Exemples

Aprofitar algunes dates commemoratives com el **25 de Novembre** (Dia Internacional per l'Eradicació de la Violència vers les Dones), **8 de Març** (Dia Internacional de les Dones) i **17 de Maig** (Dia Internacional contra la LGTBIfòbia) per portar a terme aquests debats o reflexions.

Exemples

Estimular a l'alumnat perquè siguin **agents actius** d'igualtat entre els seus iguals, tot censurant conductes sexistes, discriminatòries i/o abusives

8

Incorporar

Discurs inclusiu i no
sexista. Perspectiva de
gènere interseccional

Material amb continguts
respectuosos amb el
gènere

Gènere no és sinònim de dona

La perspectiva de gènere consisteix a identificar els efectes i l'impacte que tenen aquestes construccions socials, tant en la manera com ens construïm com a dones i homes, com en la configuració de les realitats en què vivim.

Una perspectiva de gènere interseccional ens permetrà evidenciar els efectes de les opressions de gènere sense homogeneïtzar les experiències de les dones (cis o trans) i d'altres subjectes i col·lectius minoritzats.

Exemples

Facilitar estratègies per identificar l'especificitat de les experiències i les realitats de les diferents subjectivitats que conviuen en la nostra societat, tant com a privilegi com a discriminacions

INTRODUIR LA PERSPECTIVA DE GÈNERE

PAS A PAS

9

Comunicar-nos

Donar valor a tots els discursos, no només als assertius.
Fomentar la participació de forma equilibrada tant en dones com en homes a l'aula.
Destacar fortaleces i habilitats de comunicació en les tutories

Al voltant d'un 80% de l'estudiantat en el Grau d'Infermeria són dones, tanmateix els homes ressalten en les seves intervencions, és més fàcil recordar els noms dels homes estudiants, també participen més com a representants dels cursos o en els òrgans col·legials.

Tenir un **paper actiu** en l'observació de com és la participació de l'alumnat, **moderar i donar pas** a les paraules per a evitar la monopolització del discurs i donar veu sobretot a les dones

Promoure el diàleg i la comunicació sempre des d'una perspectiva igualitària, com a mitjà de resolució de conflictes, tot realitzant activitats participatives

10

Repensar

La nostra docència en clau de gènere

Incorporar la PERSPECTIVA GÈNERE
NO es fa d'un dia per altre

L'important és
COMENÇAR a repensar
la nostra docència

Aquesta
incorporació ha de
ser DINÀMICA

TENIM RECURSOS QUE
ENS PODEN AJUDAR

AVALUAR AL LLARG
DEL CURS I TORNAR
A REPENSAR

<https://www.vives.org/coleccio/guies-per-a-una-docencia-universitaria-amb-perspectiva-de-genera/>

